

Mihin itäsuomalaisen marjaelinkeinon pitäisi varautua 2020-luvulla?

Kaisaleena Yrjänä (Yrjänän mansikkatila, Pyhäntä)

Kalle Hoppula ja Kati Hoppula (Luke Paltamo)

Päivi Turunen (ProAgria Itä-Suomi)

Soili Hypén (MKN Itä-Suomi)

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Marjojen kysyntä kasvaa. Miten yrittäjä uskaltaa investoida?

Investoinnin tyypillinen takaisinmaksuaika on 10 vuotta.

Millaisiin elinkeinollisiin ja yhteiskunnallisiin muutoksiin marja-alan yrittäjien olisi varauduttava seuraavan kymmenen vuoden aikana? Mihin kannattaa investoida vuonna 2020?

Tämä tulevaisuustutkimus tehtiin osana Kainuussa ja Pohjois-Karjalassa toimivaa Marjataito 2 –hanketta hankkeen yritysrahoittajan (Arctic International) pyynnöstä.

Tulevaisuustutkimuksen tulos: Neljä erilaista skenaariota tulevaisuudesta

Tulevaisuus muodostuu todennäköisesti näiden skenaarioiden yhdistelmänä. Marja-alan yritysten ja alan T&K -toimijoiden olisi siksi huolellisesti pohdittava kaikkia skenaarioita.

Skenaariosta riippumatta tärkeimmiksi kehitettäviksi asioiksi nousivat yrittäjän riittävä koulutus ja liiketaloudellinen osaaminen.

Skenaariot perustuvat 40 asiantuntijan haastatteluihin delfoimenetelmällä. Asiantuntijoiden toimialoina ovat marja-ala ja marja-alaa lähellä olevat alat.

Skenaario 1: Ulkomaankaupan kasvu

Yritysten välinen yhteistyö vahvistuu

Aasian ostovoima kasvaa ja Suomi-brändi vahvistuu

Terveysvaikutukset korostuvat

Ilmastonmuutos ja teknologiakehitys: hinnat, kannattavuus ja tuotantomäärät kasvavat

Osaamisen ja työn ulkoistaminen lisääntyvät

Ulkomaiset sijoittajat tulevat

Businessosaaminen korostuu

Skenaario 2: Markkinat eriytyvät

Ruoan globaali digikauppa ja erikoistuotteet yleistyvät

Markkinat eriytyvät laadun ja hinnan suhteen, kohderyhmät tunnettava

Kuluttaja vaatii helppoutta

Tuotantostandardit tiukentuvat, laatu paranee, alkuperän merkitys hämärtyy, tuonti lisääntyy

Tauti- ja ilmastohaasteet: tunnelit ja rajatut kasvualustat yleistyvät

Tilojen määrä vähenee, kasvavat tuotantomäärät, heikkenevä kannattavuus, businessosaaminen korostuu

Skenaario 3: Ilmasto ja digitaalisuus

Ympäristövaikutukset korostuvat

Globaali digikauppa ja laajat markkinat: tuotevalikoima laajenee

Brändituotteita Aasiaan ja Venäjälle

Teknologiakehitys: robotit, tunnelit, ledit, vertikaali, koulutustarve kasvaa

Energia: hajautus ja omavaraisuus

Työntekijäpula: työntekijän aseman ja palkkojen nousu, Lähi-Itä ja Afrikka uusina lähtöalueina työvoimalle

Businessosaaminen korostuu

Skenaario 4: Globaalit konfliktit

Globaaleja ilmastokriisejä: maailmanpoliittinen tilanne kiristyy, teknologiakehitys hidastuu

Omavaraisuus korostuu ja elintarviketuotantoa tuetaan

Hedelmien tuonti vähenee ja kotimaisen marjan merkitys kasvaa

Sään ääri-ilmiöt vaikeuttavat viljelyä

Työvoimapula ongelmana, kankea byrokratia, harmaa työvoima lisääntyy

Viljelijät optimistisia, tuotteiden hinta hyvä

Työkalu: Delfoi-menetelmä

Delfoi-menetelmä on tulevaisuudentutkimuksen menetelmä, jossa hyödynnetään asiantuntijoiden tietoa ja näkemyksiä.

Tutkimukseen valitut asiantuntijat haastatellaan pyrkimyksenä selvittää tutkimuskohteeseen liittyviä tulevaisuuden näkemyksiä.

Haastatteluissa nousseista skenaarioista valitaan keskeisimmät, jotka alistetaan koko asiantuntijaryhmän kommentoitavaksi.

Asiantuntijat ohjataan keskustelemaan, jotta näkemykset tarkentuisivat ja jalostuisivat.

Delfoi-tutkimuksen lopputuloksena on erilaisia tulevaisuuteen kohdistuvia väitteitä, joita havainnollistetaan skenaariomuodossa.

Paluu alkuun: Marjojen kysyntä kasvaa. Miten yrittäjä uskaltaa investoida?

Tulevaisuustutkimus ei ole menetelmänä erehtymätön eikä korvaa yrittäjän omaa järkeä.

Tulevaisuustutkimus on toimialan kehittämisen apuväline, jota säännöllisesti toistamalla voidaan vahvistaa käsityksiä siitä, mitä seuraavaksi pitäisi tehdä ja mihin pitäisi varautua.

Köyhän miehen delfoi-menetelmä:
Pidä silmät ja korvat auki.

